

tel. +
fax +

Warszawa, dnia 22 listopada 2021 r.

dot.: zmian ustawy o transporcie kolejowym.

Pan
Andrzej Bittel
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Infrastruktury
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. zwracają się z prośbą o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w zakresie zmian ustawy o transporcie kolejowym dotyczących nabywania praw do nieruchomości objętych decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej.

1. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w ramach realizacji inwestycji kolejowych pozyskuje w trybie przepisów rozdziału 2b ustawy o transporcie kolejowym decyzje o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych na podstawie, których nabywa prawo użytkowania wieczystego do nieruchomości wyszczególnionych w przedmiotowych decyzjach, z wyjątkiem nieruchomości stanowiących własność lub będących w użytkowaniu wieczystym PKP S.A. (art. 9s ust. 6 ustawy o transporcie kolejowym). Kluczową kwestią jest fakt, iż PKP S.A. nabywa tytuł prawny do nieruchomości na podstawie decyzji „uwłaszczeniowych” o charakterze deklaratoryjnym, ze skutkiem *ex tunc* tj. na dzień 05.12.1990 r. lub 27.10.2000 r. lub 01.06.2003 r. Tym samym aktualnie obowiązujące przepisy prawa umożliwiają PKP S.A. nabycie na mocy decyzji „uwłaszczeniowych” tytułu prawnego do nieruchomości, w stosunku do których już zostały wydane, jak również mogą być wydane w przyszłości decyzje o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych. W efekcie zaistniała sytuacja skutkuje równoległym funkcjonowaniem w obrocie dwóch decyzji (o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz uwłaszczeniowej) i problematyczne jest rozstrzygnięcie kwestii uprawnień

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. i PKP S.A. do nieruchomości nabytych na podstawie przedmiotowych decyzji.

Mając na względzie, iż decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej jest wydawana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i ma charakter konstytutywny, to stan prawny jaki kształtuje powinien być uwzględniony w postępowaniach o wydanie decyzji deklaratoryjnych, czyli zarówno w postępowaniach uwłaszczeniowych z wniosku PKP S.A., jak również w postępowaniach komunalizacyjnych z wniosku jednostek samorządu terytorialnego.

Tym bardziej, iż kwesta długotrwałych procesów związanych z „uwłaszczeniem” i „komunalizacją” nie powinna rzutować na skutki w sferze prawa własności, wynikające z decyzji niezbędnych do realizacji inwestycji celu publicznego.

Faktem jest, iż rozstrzygnięcia w zakresie wydanych decyzji komunalizacyjnych nie wpływają na zmianę stanu prawnego nieruchomości nabytych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., jednakże skutkują koniecznością wypłaty odszkodowań na rzecz samorządu, niejednokrotnie kilka lat po zakończeniu realizacji projektu inwestycyjnego.

Zważywszy, iż postępowania „uwłaszczeniowe” i „komunalizacyjne” oraz postępowania o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej są prowadzone przez ten sam organ – wojewodę, niewątpliwie najprostszym rozwiązaniem byłoby, aby przed wydaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej zostały rozstrzygnięte wszelkie toczące się postępowania dotyczące nieruchomości objętych wnioskiem lokalizacyjnym. Jednakże unormowanie w takim zakresie spowodowałoby znaczące wydłużenie postępowania o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, co w efekcie rzutowałoby na terminowość realizacji inwestycji kolejowych.

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie inicjatywy legislacyjnej w celu uregulowania przedmiotowego zagadnienia poprzez dodanie do przepisów rozdziału 2b ustawy o transporcie kolejowym regulacji art. 9o ust. 15 i 16 w następującym brzmieniu:

„ Art. 9o ust. 15. Z dniem zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6, zawieszają się z mocy prawa postępowania w przedmiocie wydania decyzji w trybie art. 200 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami, art. 34, art. 37 i art. 37a ustawy z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz art. 5 ustawy z dnia 10 maja 1990r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych w odniesieniu do nieruchomości objętych wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej. Z dniem, w którym decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej stała się ostateczna postępowania,

o których mowa w zdaniu pierwszym podlegają umorzeniu w odniesieniu do nieruchomości wskazanych w decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej.

Art. 9o ust. 16. W przypadku złożenia wniosku w trybie art. 200 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami, art. 34, art. 37 i art. 37a ustawy z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz art. 5 ustawy z dnia 10 maja 1990r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych w odniesieniu do nieruchomości w stosunku, do których została wydana decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, nie wszczyna się postępowań w tym przedmiocie.”

Proponowane zmiany skutkować będą nabyciem przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. praw do nieruchomości kolejowych, na których Spółka czyni nakłady w ramach realizacji inwestycji. W pewnym zakresie proponowane rozwiązanie w odniesieniu do nieruchomości objętych decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych i postępowaniami „uwłaszczeniowymi” z wniosku PKP S.A. zastąpi obowiązek wyposażenia PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w niezbędny majątek w myśl art. 17 ustawy o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”. Zaznaczyć należy, iż przedmiotowa regulacja będzie dotyczyła wyłącznie nieruchomości, dla których do dnia wszczęcia postępowania o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej PKP S.A. nie uzyskało decyzji uwłaszczeniowej (złożone wnioski nie zostały nierozpatrzone przez wojewodów).

Ponadto w określonym zakresie proponowana regulacja „wstrzyma” proces komunalizacji nieruchomości stanowiących obszar kolejowy, a tym samym skutki związane z koniecznością wypłaty odszkodowań na rzecz gmin, a także roszczeń samorządu z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości zajętych pod infrastrukturę kolejową.

Proponowane rozwiązanie w zakresie następstw i umorzenia innych postępowania administracyjnych w wyniku wydania ostatecznej decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji funkcjonuje już w obowiązujących przepisach np. art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących.

Pożądanym w tym zakresie byłoby również wprowadzenie w ustawie nowelizującej uregulowania w odniesieniu do spraw „wstecz”, czyli w przypadku, gdy PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. uzyskała decyzję o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej i także PKP S.A. pozyskała decyzję „uwłaszczeniową” w odniesieniu do tej samej nieruchomości. W tej sytuacji funkcjonują w obrocie dwie decyzje administracyjne regulujące stan prawny danej nieruchomości, w wyniku których prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własność budynków, budowli i urządzeń znajdujących się na tym gruncie nabyły obie Spółki. Kwestia

uprządkowania stanu prawnego takich nieruchomości jest bardzo istotna i optymalnym byłoby wypracowanie rozwiązania na poziomie zmian ustawowych.

2. Dodatkowo mając na uwadze potrzebę porządkowania stanu prawnego nieruchomości, na których PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. realizują inwestycje proponujemy uregulowanie przedmiotowej sprawy na przyszłość poprzez wprowadzenie zmian art. 9s ust. 6 oraz art. 9x ust. 6 ustawy o *transporcie kolejowym*.

Proponujemy następujące brzmienie:

✓ „**Art. 9s ust. 6. Przepisu ust. 2 i 3 nie stosuje się do nieruchomości będących przedmiotem własności albo użytkowania wieczystego PLK S.A.**”

✓ „**Art. 9x ust. 6. Przepisów ust. 4 i 5 nie stosuje się do nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym PLK S.A.**”

Ustawa o *transporcie kolejowym* reguluje szczególne zasady i warunki przygotowania inwestycji dotyczących linii kolejowych mające na celu przyspieszenie procesu inwestycji kolejowych oraz nabywania praw do nieruchomości niezbędnych do ich realizacji.

W celu usprawnienia regulacji stanów prawnych nieruchomości unormowana została zasada przejęcia przez Skarb Państwa z mocy prawa własności nieruchomości wydzielonych liniami rozgraniczającymi teren inwestycji i nabycie prawa użytkowania wieczystego na rzecz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Jednocześnie zasada ta wyłącza przejęcie praw do nieruchomości, które stanowią przedmiot własności albo użytkowania wieczystego PKP S.A. Powyższy stan prawny powoduje, iż nieruchomości pod linią kolejową znajdujące się w użytkowaniu wieczystym lub będące własnością PKP S.A. pomimo, że są objęte liniami rozgraniczającymi teren zatwierdzonymi ostateczną decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej nie podlegają nabyciu przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w użytkowanie wieczyste i „wywłaszczeniu” na rzecz Skarbu Państwa (w przypadku własności PKP S.A.). W takiej sytuacji m.in. konieczne jest prowadzenie negocjacji z PKP S.A. dotyczących warunków przejęcia, w tym finansowych - przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. - budynków kolidujących z przebudową linii kolejowej, zamieszkałych przez lokatorów, którzy zawarli umowę najmu z PKP S.A. albo innych obiektów budowlanych. Ponadto taki stan powoduje brak trwałego, a nie w formie obligacyjnej, uregulowania na rzecz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. tytułu prawnego do nieruchomości, na których posadowiona jest infrastruktura kolejowa, w tym linie kolejowe, którymi zarządza PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. i prowadzi ich przebudowę (modernizację) ponosząc z tego tytułu nakłady finansowe.

Propozycja zmiany art. 9x ust. 6 w/w ustawy jest konsekwencją propozycji zmiany art. 9s ust. 6.

Postulując o regulację w przedmiotowym zakresie należy rozważyć kontekst odszkodowań z tytułu wygaśnięcia prawa użytkowania wieczystego przysługującego PKP S.A. Mając na uwadze, iż zarówno PKP S.A., jak i PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. są podmiotami *de facto* w 100% należącymi do Skarbu Państwa, czyli należy je zaliczyć do tzw. „publicznych podmiotów gospodarczych”, tym samym wypłata odszkodowania przez jedną ze spółek na rzecz drugiej oznaczałaby dokonywanie przesunięć majątkowych w mieniu Skarbu Państwa. Podkreślenia przy tym wymaga fakt, iż w/w Spółki w zakresie w jakim są wyposażane i pozbawiane mienia na potrzeby realizacji zadań publicznych, nie korzystają z konstytucyjnej ochrony własności, obejmującej między innymi prawo do odszkodowania za wywłaszczenie. Jednocześnie PKP S.A. na podstawie decyzji uwłaszczeniowych nabywa prawo użytkowania wieczystego do nieruchomości nieodpłatnie.

W razie braku akceptacji dla takiego podejścia proponujemy alternatywne rozwiązanie w zakresie odszkodowania dla PKP S.A., zgłaszane do Ministerstwa Infrastruktury, oparte na wynikającej z ustawy z dnia 8 września 2000 r. o *komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”* zasadzie obejmowania przez PKP S.A. akcji w zamian za linie kolejowe w rozumieniu ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o *transporcie kolejowym* wnoszone w formie wkładu niepieniężnego do PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Proponujemy zmianę w art. 9y i dodanie ust. 1a w następującym brzmieniu: „**1a. Odszkodowanie za nieruchomości, o których mowa w ust. 1 stanowi wierzytelność PKP S.A. niewymagalną do czasu objęcia przez PKP S.A. w zamian za te wierzytelności akcji w podwyższonym kapitale zakładowym PLK S.A.**”

W świetle powyższego ujednolicenie przepisów ustawy o *transporcie kolejowym* w zakresie nabywania praw do nieruchomości niezbędnych dla celów przeprowadzenia „modernizacji” linii kolejowej wpisuje się w optymalne działania zmierzające do uporządkowania stanu prawnego majątku, którym zarządza PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. przynajmniej w części objętej realizowanymi zdaniami inwestycyjnymi. Ponadto zmiana przepisów w tym zakresie unormuje kwestie przejmowania obiektów budowlanych (środków trwałych PKP S.A.) usytuowanych w pasie linii kolejowej.

Przedstawiając powyższe PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. proszą o rozważenie i podjęcie inicjatywy legislacyjnej celem wprowadzenia zmian prawnych w proponowanym zakresie.

Z poważaniem,

Opracowała:

tel. +

02010

tel. +

Elektronicznie podpisany przez
Data: 2021.11.22 10:55:01 +01'00'

Elektronicznie podpisany

Data: 2021.11.22 12:36:20
+01'00'

